

כתב ברייל לעוורים

ו. דברי תורה בכתב ברייל, טעונים גניזה^א.

כתב ראי

ז. דברי תורה בכתב ראי (כתב הפוך: א צ א), אינם טעונים גניזה, אך לא יזרקם בבזיון^ב.

^אאוצר החכמה

כתב זעיר

ח. דברי תורה בכתב זעיר (מיקרופילים), שאינם ניתנים לקריאה בעין טבעית, טעונים גניזה. ויש המיקל כשאין בהם שמות הקדושים^ג.

כתב מטושטש

ט. דברי תורה שנכתבו בכתב מטושטש, אם יש מי שיכול לקוראם, טעונים גניזה^ד.

יא דנתי לפני הגר"ש אלישיב שליט"א כמה פעמים בדבר, והרבה הסתפק מה דין כתב זה. כי מי שלא עיור לא מבין כלל מה כתוב שם. ומצד שני, קבוצה של ימיה של אנשים זהו כתבם, ולבסוף הכריע שטעון גניזה.

יב עי' בכף החיים סי' קנ"ד ס"ק ל"ח שמיקל באותיות הפוכות של בית הדפוס להתיכן לצורך ישראל, וכתב שם באחת מסברות ההיתר, שאינם אותיות, דהם הפוכות. וכ"כ בשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' ל"ט שאינם אותיות, אך אם יש שם שמות הקדושים יתיכו אותם ע"י גוי, וסמך דבריו על החו"י בסי' ט"ז. ובפתחי תשובה סי' רע"ו ס"ק י"ז הביא לבני יונה שהביא את החו"י שמותר להפריד שמות הקדושים שהם מהופכים, חזינן שאין בהם קדושה כ"כ, וכ"כ בקול יעקב יו"ד סי' רע"ו ס"ק צ"ז. וראה בערך שי יו"ד שם ובהר צבי יו"ד סי' רל"ג. ולמעשה שמעתי מהגר"ש אלישיב שליט"א, שאמנם אינם טעונים גניזה, אך לא יזרקם בבזיון.

יג מהגר"ש אלישיב שליט"א שמעתי שאינו טעון גניזה, אלא שאין לבזותו, ואם יש בו שמות הקדושים טעון גניזה. ועל כן אמר על כתב 'מיקרופילים' (סרט-זיכור) שאין בו שמות הקדושים, שאינו טעון גניזה. אולם מהגר"נ קרליץ שליט"א שמעתי, שאם יש אפשרות לקרוא זאת אף ע"י מכונה, טעון גניזה, דסכ"ס איכא כאן כתב, ונכתב ע"מ שיקראו בו ע"י מכונה. שו"ר בשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' שני' שמוכח מדבריו שגם כתב כזה חשיב כתב. ובשו"ת אבן יקרה מהד"ת סי' ל"ג כתב על כתב פוטוגרפיה שא"א לקוראו אלא בזכוכית מגדלת שאסור לנהוג בו בזיון. וראה בספר שולחן מלכים דף מ"ה ע"א שיש בכתב זה משום כותב ומוחק.

יד יש להביא ראיה לדבר ממסכת סופרים פ"ג הלכה ו' על ספר תורה שנמחק. ובשו"ע או"ח סי' ל"ב סכ"ז פסק, שאם תינוק שלא חכים ולא טיפש יכול לקרוא הכתב, מותר להעביר קולמוס ע"ג הכתב לחדשו, חזינן שאם תינוק יכול לקרוא עדיין הוא כתב, ואף שהמ"א בס"ק ל"ט (וכ"פ המ"ב בס"ק קכ"ח) כתב שאם קפץ כל הדיו ונשאר רק אדמימות איכא בזה בעיה של שלא כסדרן, חזינן שלא הוא כתב, י"ל שכ"ז לענין שלא כסדרן. ומאחר שבעיני דיו בסת"ם וכאן ליכא כבר דיו (מאחר וקפץ) אסור לתקן. ולמעשה כן שמעתי לניד"נ מהגר"נ קרליץ שליט"א, שאם יש מי שיכול לקרוא כתב מטושטש טעון גניזה, אף במקרה שהקורא נעזר בידיעה מוקדמת שידע מה שכתוב בדף זה, מ"מ טעון גניזה. וכך פסק לגבי פרסומות שמצולם בהם ספר קודש פתוח, שאם אפשר לקרוא הכתב, טעון גניזה, אע"פ שאין כולם יכולים לזהות הכתב. ואה"נ אם אין אפשרות לקרוא, אין זה כתב, ואפשר לזרוקו לאשפה. ועי' בשו"ת מנחת אלעזר ח"ד סי' ד' שכתב על כתבים שרק אחד (המעתיק לבית הדפוס) היה יכול לקרות